

ПОГОДЖЕНО
педагогічною радою
протокол від 29.08.2025 №3

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ від 29.08.2025 №____
Директор ЗПШ «Світанок» ЗМР

Наталя РЯПІСОВА
«____» _____ 2025

СТРАТЕГІЯ
подолання освітніх втрат
Запорізької початкової школи «Світанок»
Запорізької міської ради
в 2025-2026 навчальному році

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освіта в Україні сьогодні переживає не найкращі часи. За час пандемії COVID-19 та далі від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну діти зазнали значних втрат у навчанні. Спершу дистанційне навчання, а згодом тимчасова окупація, бойові дії, повітряні тривоги й перебування в укриттях, у небезпечних умовах або у вимушеній евакуації, відсутність електроенергії та необхідного технічного забезпечення, нестабільний психологічний стан — ось неповний перелік зовнішніх чинників, які впливали і продовжують залишати свій слід на якості освіти дітей і сформованості в них необхідних навичок. Окрім болісних втрат, які ми бачимо і відчуваємо просто зараз, ця війна несе із собою втрати відтерміновані тому менш помітні сьогодні. Серед них — освітні втрати, яких зазнали українські здобувачі освіти. Ці втрати можуть мати серйозний вплив як на майбутню долю самих здобувачів освіти, так і на подальший розвиток країни в цілому. Їхнє подолання має стати одним з пріоритетів української системи освіти. Тож зараз гостро стоїть питання створення та впровадження програми з надолуження освітніх втрат.

Освітні (навчальні) втрати — це будь-яка втрата знань, умінь, навичок і/або уповільнення чи переривання академічного прогресу через великі прогалини або паузи в навчанні конкретного здобувача освіти.

Освітні втрати можуть виникати з різних — як індивідуальних, так і системних — причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру. Особливості освітніх втрат — вони накопичуються і поглиблюються, якщо вчасно і ефективно не вживати заходів для їх подолання.

З метою подолання освітніх втрат в знаннях здобувачів освіти в ЗПШ «Світанок» гімназії розроблено подолання освітніх втрат, як навчальних так і виховних та психологічних, включаючи короткотривалі та довготривалі шляхи надолуження, коригування, поєднання.

Стратегія подолання освітніх втрат — це комплекс заходів, спрямований на:

- діагностування освітніх втрат;
- компенсування освітніх втрат;
- надання психологічної та соціально-емоційної підтримки.

Алгоритм вимірювання та подолання освітніх втрат та освітніх розривів здобувачів освіти ЗПШ «Світанок» ЗМР:

1. Визначити точку відліку та обрати інструментарій вимірювання освітніх втрат.
2. Провести моніторингові діагностичні дослідження щодо визначення навчальної успішності здобувачів освіти «на вході».
3. Здійснити коригування навчальних програм та календарно-тематичних планів з урахуванням потреби в подоланні освітніх втрат і освітніх розривів.
4. Вибудувати індивідуальні освітні траєкторії для кожного здобувача освіти, які мають навчальні прогалини.

5. Розробити додатковий якісний освітній контент, акцентований на темах, що потребують надолуження.
6. Забезпечити проходження вчителями курсів із питань ефективних технологій подолання навчальних втрат.

Цілісна система освітніх вимірювань із використанням різноманітних інструментів включає:

- стандартизоване тестування та адаптивне комп'ютеризоване тестування;
- локальний моніторинг успішності окремих категорій здобувачів освіти в опануванні окремими предметами, розділами освітніх програм тощо;
- централізовані онлайн-платформи для вимірювання навчальних втрат і надолуження навчального матеріалу.

Шляхи подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

- організація індивідуальних та групових консультацій;
- корекційна робота під час занять ГПД;
- коригуючі уроки;
- додаткові заняття в канікулярний час;
- перегляд та адаптація освітніх програм;
- розробка власних навчальних програм, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.

Інструменти подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

1. Проведення діагностики навичок і знань здобувачів освіти, щоб визначити, які конкретні теми потребують найбільшої уваги і підтримки. Це допоможе зосередитися на важливих аспектах зі здобувачами освіти, які не досягли базового рівня навчальних досягнень.
2. Планування індивідуального підходу. Врахування потреби кожного здобувача освіти та його індивідуальних особливостей. Проведення додаткових індивідуальних годин, індивідуальних консультацій під час годин ГПД, рекомендації додаткових вправ за наданим прикладом та матеріалів для самостійного вивчення.
3. Активна взаємодія під час освітнього процесу. Створення стимулюючої та сприятливої атмосфери в класі, де здобувачі освіти можуть вільно висловлювати свої думки та питання. Залучення до дискусій, вирішення проблемних ситуацій та колективного вивчення матеріалу.
4. Застосування засобів візуалізації, які допоможуть здобувачам освіти краще зрозуміти абстрактні ідеї та збільшити їх зацікавленість.
5. Використання комп'ютерних програм, веб-ресурсів та мобільних додатків може зробити освітній процес цікавим. Платформа «Всеукраїнська школа онлайн» містить контент із ключових навчальних тем, який є доступним, якісним і помічним здобувачам освіти для розуміння навчального матеріалу. Здобувачі освіти можуть пройти відповідні уроки, виконати запропоновані вправи, перевірити себе ще раз.

6. Мотивація та похвала здобувачів освіти. Визначення цілей для кожного здобувача освіти окремо та підтримка при досягненні кожної цілі. З'ясування, чому саме здобувачі освіти мають освітні втрати, які сторони мотивації в них не сформовані, допомога в організації освітньої діяльності, з метою появи мотивації до навчання. Створення стимулів для успіху в навчанні.

Програма подолання освітніх втрат

№ з/п	Напрямок / зміст діяльності	Термін	Виконавець	Примітка
1	Моніторинг навчальних досягнень. Проведення аналізу втрат якості освіти (порівняльний аналіз)	Вересень, грудень, травень	Заступник директора	Аналітична довідка (грудень, травень)
1	Проведення аналізу кількості онлайн-уроків, не проведених через повітряну тривогу, відключення електромережі тощо	Жовтень, грудень, березень	Заступник директора, педагоги	
2	Проведення компенсаторних заходів щодо втрачених онлайн-занять: - надання завдань учням для самостійного вивчення - проведення синхронного заняття замість наступного за розкладом асинхронного - проведення консультацій (індивідуальних, групових) під час асинхронних за розкладом занять - інше	Протягом року	Педагоги	
3	Визначення вчителями ключових тем навчального предмета в кожному класі	Вересень, січень	Педагоги	
4	Формування пропозиції щодо переліку тем для проведення консультацій з надолуження навчальних прогалин учнів.	Жовтень, грудень, березень	Заступник директора	
5	Розробка завдань (вправ, тестів, тренінгів тощо) для підвищення якості сформованості компетентностей учнів.	Протягом року	Педагоги	

6	Проведення опитування батьків, учнів щодо визначення потреби в надолуженні навчальних прогалин.	Вересень, січень	Педагоги, практичний психолог	
7	Складання графіку консультацій для учнів (на підставі пропозицій вчителя, переліку тем, предметних компетентностей)	Вересень, грудень	Заступник директора	Оприлюднення на сайті закладу
8	Інформування про проведення консультацій (графік, розклад, формат, доступ, облік тощо) здобувачів освіти та батьків.	Протягом року	Педагоги	
9	Проведення самоаналізу роботи щодо подолання освітніх втрат.	Грудень, травень	Заступник директора	Доповідь на педраді

Для компенсації виховних та психологічних втрат необхідно:

- надати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу, яка сприятиме попередженню появи посттравматичного стресового розладу, тривожних розладів та депресій (перенаправлення до професійної допомоги у складних випадках);
- дотримуватися основних принципів щодо захисту дітей від будь-яких форм жорстокого поводження, насильства та наруги;
- паралельно з навчанням передбачити емоційну підтримку здобувачів освіти.

Узагальнення результатів роботи ЗПШ «Світанок» ЗМР по усуненню освітніх втрат та освітніх розривів:

1. Провести підсумкове моніторингове дослідження навчальних досягнень здобувачів освіти.
2. Визначити найбільш ефективні методи/технології подолання освітніх втрат.
3. Здійснювати адаптивне гнучке планування, яке б передбачало перерозподіл навчального часу між темами, розробити завдання різних рівнів складності для окремих здобувачів освіти.
4. Здійснювати методичний супровід педагогічних працівників з питання надолуження освітніх втрат.
5. Розробити та затвердити на засіданнях професійних спільнот вчителів план подолання освітніх втрат на 2025-2026 навчальний рік з урахування відповідної роботи та отриманих результатів за 2024-2025 навчальний рік.